

จักรวรรดิที่กำลังล่มสลาย และผู้นำที่ไม่ฟังคำเตือน ในซีรีส์

Foundation

ที่นี่คือ 'แทรนทอร์' ดวงดาวใจกลางจักรวรรดิที่ประกอบดาวอาณานิคมน้อยใหญ่ ดาวดวงนี้คือสถานที่พำนักของ 'องค์จักรพรรดิคลีออน' ผู้ทรงปกครองประชากร 8 ล้านล้านทั่วทั้งกาแล็กซีมากกว่า 12,000 ปี แทรนทอร์เป็นทั้งความเจริญรุ่งเรืองและศูนย์รวมอำนาจของจักรวรรดิอวกาศ เทคโนโลยีและการค้าก้าวหน้ากว่าดาวดวงไหนจะเทียบ ทรัพยากรจากดวงดาวห่างไกลต่างหลั่งไหลเข้าสู่แทรนทอร์ผ่านสตาร์บริดจ์และกองยานที่ขนส่งเสบียงลำเลียงมาไม่ขาดสาย จำนวนประชากรของแทรนทอร์หนาแน่นจนผู้คนนับพันล้านต้องอาศัยลึกลงไปกว่าร้อยชั้นจากผิวดาว และพื้นที่ด้านบนคือส่วนที่ราชวงศ์ครอบครอง

ความรู้มรยของแทรนทอร์และจักรวรรดิเพิ่มพูนผ่านกาลเวลาอย่างยาวนาน ความยิ่งใหญ่และก้าวหน้านี้คล้ายกับว่าจะยืนยงคงความนิรันดร์ต่อไป ทว่า ความรุ่งเรืองกว่าหมื่นปีของจักรวรรดิกลับถูกลั่นคลอนด้วยคำทำนายของ 'ฮารี เซลดอน' คนเพียงหนึ่งคนที่ทำนายว่า จักรวรรดิอันแข็งแกร่งนี้จะล่มสลายในเวลาอีกห้าศตวรรษ ระบบสังคมจะถูกทำลาย สงครามจะเกิดขึ้นทุกหนแห่งทั่วกาแล็กซี และมนุษยชาติจะอยู่ในยุคมืดเป็นเวลานานกว่า 30,000 ปี

ต่างจากการเดินทางแค่ชั่วอึดใจด้วยวิธีจัมป์ผ่านไฮเปอร์สเปซ นิยายไซไฟ *Foundation* หรือ *สถาบันสถาปนา* ที่ไอแซก อาซิมอฟ (Isaac Asimov) เขียนลงแม็กซีนในปี ค.ศ.1942 (ก่อนจะรวมเป็นเล่มแรกในปี ค.ศ.1951) ใช้เวลาเกือบ 80 ปี กว่าจะมาปรากฏบนหน้าจอให้เราได้เห็นในทีวีซีรีส์ชื่อเดียวกันจาก Apple TV+ แต่ถึงอย่างนั้น ตลอดเวลาที่ผ่านมาเนื้อหาของ *Foundation* ก็ไม่เคยว่างเว้นที่จะเป็นแรงบันดาลใจให้เรื่องราวไซไฟระดับไอคอนในยุคหลัง ทั้งในจักรวาล Star Wars ที่มีฉากหลังแสดงถึงการค่อยๆ ไร้อำนาจของจักรวรรดิ หรือใน *Dune* หนึ่ง ตัดแปลงจากนิยายไซไฟชิ้นที่กำลังจะเข้าฉาย ก็ได้ต้นแบบที่มาตัวละครมาจากโลกของสถาบันสถาปนา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

จักรวรรดิเก่า เล่าใหม่

ต้องยอมรับว่าเนื้อหาของ *Foundation* ไม่ใช่จะดัดแปลงเป็นเวอร์ชันคนแสดงได้ง่ายๆ เหตุผลหลัก คือ อาซิโมฟ เล่าเนื้อเรื่องในสเกลใหญ่มาก แค่อาณาจักรของจักรวรรดิในเรื่องก็กินอาณาเขตกว้างใหญ่ระดับกาแล็กซี เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นต่างเวลาต่างดวงดาวกัน และตัวละครในเรื่องเองก็มีอยู่ไม่ใช่น้อยๆ การมาถึงของทีวีซีรีส์ *Foundation* จึงเป็นเหมือนปรากฏการณ์สำคัญที่บรรดาคนคลั่งไคล้ไซไฟกาปฏิบัติทรอคอย *Foundation* เล่าถึง ‘ฮารี เซลดอน’ นักคณิตศาสตร์ประวัติศาสตร์ (Psychohistory)—ศาสตร์ที่รวมเอา คณิตศาสตร์ จิตวิทยา และประวัติศาสตร์เข้าด้วยกันเพื่อพยากรณ์พฤติกรรมของคนจำนวนมาก—ถ้าเทียบกับตอนนี้ก็อาจจะคล้ายๆ อาซิฟ data scientist แต่วิเคราะห์ big data ระดับกาแล็กซี เซลดอนคำนวณข้อมูล มหาศาลด้วยสมการอันซับซ้อนจนพบว่า จักรวรรดิที่อยู่มานานกว่าหมื่นปีกำลังจะพังทลายลง และทางรอดทางเดียวคือการสร้าง *Foundation* (สถาบันสถาปนา) โครงการที่เซลดอนคิดขึ้นมาเพื่อเป็นแผนรองรับสำหรับมนุษยชาติ

นักคณิตศาสตร์ประวัติศาสตร์ ‘ฮารี เซลดอน’, ภาพจาก : Apple TV+

ความพิเศษของทีวีซีรีส์ *Foundation* คือ ด้วยเค้าโครงเรื่องเดียวกันกับนิยายต้นฉบับ ซีรีส์ในเวอร์ชันคนแสดงได้เพิ่มองค์ประกอบที่ขาดหายไปในหน้าหนังสือ และยังใส่องค์ประกอบใหม่ๆ เข้ามา พร้อมกับงานภาพที่ล้ำหน้าสมกับความเป็นอวกาศ เราได้เห็นความยิ่งใหญ่ของสตาร์บริดจ์ สะพานลำเลียงที่ทอดยาวจากดาวแทรนทอร์ออกไปนอกอวกาศ ได้ดูการเดินทางข้ามดวงดาว ราวกับเรานั่งอยู่ในยานและเดินทางด้วยเทคโนโลยีจัมป์ผ่านไฮเปอร์สเป

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ซด้วยตัวเอง ตัวละครแต่ละตัวก็มีมิติที่น่าสนใจเพิ่มเข้ามา ทั้งหมดคือรายละเอียดที่ก่อนหน้านี้เราทำได้แค่จินตนาการผ่านตัวหนังสือบนหน้ากระดาษเท่านั้น

การกลับมาในรูปแบบทีวีซีรีส์ทำให้เราได้ตื่นตาไปกับยุคสมัยที่มนุษย์ได้ครอบครองจักรวาล และพาเราไปดูการล่มสลายของทุกอย่างที่ได้ครอบครองมา ไม่ว่าจะในทีวีซีรีส์หรือในนิยาย *Foundation* ยังคงพูดถึงเรื่องที่มีเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ซึ่งก็คือการล่มสลายของอำนาจที่ไม่ว่าใครก็ไม่สามารถจะถือครองไปได้ตลอดกาล

สตาร์บริดจ์, ภาพจาก : Apple TV+

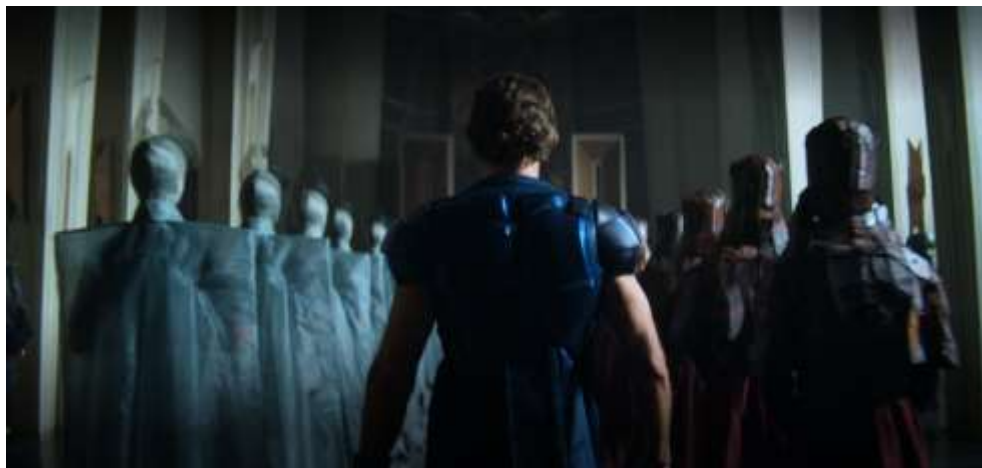
จักรวรรดิโรมันในสเกลกาแล็กซี

เป็นที่รู้กันว่า ไอแซก อสิมอฟ ได้แรงบันดาลใจในการเขียนนิยายชุด *Foundation* จาก *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire* หนังสือที่เล่าถึงประวัติศาสตร์ช่วงท้ายของจักรวรรดิโรมันก่อนจะเข้าสู่ยุคมืดของ เอ็ดเวิร์ด กิบบอน (Edward Gibbon) และเป็นประวัติศาสตร์ที่อสิมอฟนำกลับมาเล่าใหม่อีกครั้ง สิ่งที่อสิมอฟทำคือเอาการล่มสลายของจักรวรรดิโรมันมาใส่ในอวกาศ *Foundation* เปิดเรื่องมาด้วยภาพของจักรวรรดิที่อ่อนแอเรื่องที่ถูกครอบงำที่ทั่วทั้งกาแล็กซี แน่ใจว่าอาณาจักรปกครองที่กว้างใหญ่ต้องมาพร้อมข้อจำกัด อำนาจที่ไม่ทั่วถึงและการไม่แยแสต่อพื้นที่สุดขอบจักรวาลทำให้กลุ่มดวงดาวอนารยชน (barbarian) เริ่มแยกขาดจากการควบคุมและพยายามทำสงครามกับจักรวรรดิ ซึ่งตรงนี้ก็คล้ายกับเรื่องราวของจักรวรรดิโรมันเลย ในอดีต จักรวรรดิโรมันเองก็เป็นอาณาจักรใหญ่ที่มีอำนาจยาวนานกว่า 500 ปี (27 ปีก่อนคริสตกาล-ค.ศ.476) ครอบครองพื้นที่กว่า 5 ล้านตารางกิโลเมตรตั้งแต่คาบสมุทรเมดิเตอร์เรเนียน แอฟริกาเหนือ และเอเชียตะวันตกในช่วงที่อาณาจักรรุ่งเรืองเอามากๆ แต่ความรุ่งเรืองก็อยู่ได้ไม่นาน ในช่วง 300 ปีสุดท้าย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

จักรวรรดิโรมันต้องเผชิญกับวิกฤตภายในจนต้องแบ่งแยกการปกครองเป็นฝั่งตะวันตกและตะวันออก สาเหตุต่อมาของการล่มสลาย คือ การรุกรานของชาวฮันจากเอเชียกลางที่คอยโจมตีกินพื้นที่จากทางเหนือของจักรวรรดิ ความยิ่งใหญ่เกินไปจึงเป็นภัยต่อทั้งจักรวรรดิโรมันในประวัติศาสตร์จริง และจักรวรรดิคลีออนใน Foundation

ภาพจาก : Apple TV+

ที่น่าสนใจ คือ จักรพรรดิในซีรีส์ Foundation เหนือกว่าและแก่กว่าในจักรวรรดิโรมัน เพราะจักรวรรดิคลีออนนั้น สืบทอดอำนาจด้วยการโคลนนิ่งตัวจักรพรรดิขึ้นมาเลย ในหนึ่งรัชสมัยจักรพรรดิคลีออนจะมีถึง 3 ตัวตน จาก 3 วัย คือ อรุณา (Dawn—วัยเด็ก), ทิวา (Day—วัยหนุ่ม), และสนธยา (Dust—วัยชรา) คลีออนทั้งสามจะร่วมกันปกครองและส่งต่อตำแหน่งให้กัน เมื่อสนธยาจากไป คลีออนที่เคยเป็นทิวาก็จะมาแทนที่ คลีออนโคลนนิ่งคนใหม่ก็จะขึ้นเป็นอรุณาคนต่อไป วนรูปแบบนี้ไปเรื่อยๆ อำนาจของจักรวรรดิคลีออนจึงดูจะมั่นคงกว่าจักรวรรดิโรมัน หรือแม้กระทั่งราชวงศ์อื่นๆ ในประวัติศาสตร์โลกที่ต้องเปลี่ยนตัวผู้ปกครองไปตามกาลเวลา

เรายังเห็นอำนาจขององค์จักรพรรดิคลีออนผ่านคำที่ผู้รับใช้หรือผู้คนเรียกตัวผู้นำของจักรวรรดิ เพราะแทนที่จะเรียกว่า ‘องค์จักรพรรดิ’ (emperor) ผู้คนกลับใช้คำว่า ‘จักรวรรดิ’ (empire) เป็นคำเรียกแทน เท่ากับว่าคนในจักรวรรดิไม่ได้มองคลีออนเป็นแค่ ‘ผู้ปกครอง’ หรือเป็น ‘ตัวแทนของรัฐ/จักรวรรดิ’ แต่คลีออนคือ ‘เจ้าของจักรวรรดิ’ หรือเทียบเท่ากับ ‘รัฐ/จักรวรรดิ’ เองเลยด้วยซ้ำ และพอเป็นแบบนี้ก็หนีไม่พ้นที่ประชากรทั่วทั้งกาแล็กซีจะเป็นเพียง ‘ผู้อยู่อาศัย’ ภายใต้จักรวรรดิ

3 ตัวตนขององค์จักรพรรดิคือออน อรุณา (Dawn—วัยเด็ก), ทิวา (Day—วัยหนุ่ม), และสนธยา (Dust—วัยชรา)

ทว่า ต่อให้ตัวจักรพรรดิจะมั่นคงและมีอำนาจมากสักแค่ไหน ความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้จะมาถึงผู้มีอำนาจเสมอ ทุกอย่างมีวันล่มสลาย และอำนาจมีวันสิ้นสุด ... เหมือนกันกับที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในยุคอาณาจักรโรมัน

“ความเปลี่ยนแปลงนั้นน่ากลัว โดยเฉพาะในสายตาของผู้มีอำนาจ”

—ฮารี เซลดอน, Foundation (tv series), 2021

ส่งต่อความรู้ ไม่ใช่อำนาจ

ทางออกของจักรวรรดิที่กำลังจะพังไม่เป็นท่าคืออะไร? ฮารี เซลดอน นักคณิตประวัติศาสตร์ในเรื่องก็เสนอทางออกที่น่าเอาไปคิดต่อ เซลดอนเสนอว่า ในเมื่อทุกอย่างต้องพังทลายลงและมนุษยชาติจะเดินหน้าเข้าสู่ยุคมืดกว่า 30,000 ปี เราก็ควรจะบันทึกเรื่องราวและเก็บรักษาภูมิปัญญาที่สำคัญๆ ทั้งหมดในตอนนีไว้ให้ปลอดภัย ก่อตั้ง ‘สถาบันสถาปนา’ (Foundation) เพื่อทำสารานุกรมจักรวาล เพื่อว่าวันไหนที่การล่มสลายนี้จบลง คนที่เหลือรอดในยุคมืดจะได้นำความรู้นี้ไปฟื้นฟูอารยธรรมให้กลับมาอีกครั้งโดยไม่ต้องเริ่มต้นทุกอย่างใหม่จากศูนย์ เซลดอนบอกว่าโปรเจกต์จะช่วยลดเวลาที่ต้องเข้าสู่ยุคมืดให้เหลือแค่ 1,000 ปี

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

แน่นอนว่าองค์จักรพรรดิคืออนมองคำเตือนของเซลตอนเป็นเรื่องเหลวไหล ก่อนจะส่งเซลดอลและลูกทีมไปตั้ง
สถาบันสถาปนาที่ดวงดาวสุดขอบกาแล็กซี เพียงเพื่อจะปกป้องความเชื่อมั่นและป้องกันการลุกฮือของประชากร
บนดาวแพรนทอร์

เรายังไม่รู้ว่โปรเจกต์สถาบันสถาปนาของเซลตอนจะช่วยจักรวรรดิได้จริงไหมในซีรีส์ แต่ในประวัติศาสตร์โลกจริง
เรื่องแบบนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว และดูเหมือนว่าทำได้สำเร็จด้วย

ตรงนี้เราต้องกลับมาที่ประวัติศาสตร์ของจักรวรรดิโรมันกันอีกรอบ โทมัส คาฮิล (Thomas Cahill) ระบุไว้ใน
หนังสือ *How the Irish Saved Civilization: The Untold Story of Ireland's Heroic Role From the Fall
of Rome to the Rise of Medieval Europe* ว่า หนึ่งในกลุ่มคนสำคัญที่ช่วยรักษาอารยธรรมของจักรวรรดิ
โรมันหลังการล่มสลาย คือ กลุ่มชาวไอริชนำโดย เซนต์แพทริก พวกเขาได้ทำการคัดลอกเอกสารและเก็บรวบรวม
หนังสือจากพื้นที่ที่ถูกลูกชาวเจอร์แมนุกราน ชาวไอริชกลุ่มนี้คือคนที่เก็บรักษาและฟื้นฟูประวัติศาสตร์ของอารย
ธรรมยุโรปเอาไว้ เป็นข้อพิสูจน์ว่าแม้อำนาจจะสูญสลายหายไปพร้อมกับจักรวรรดิที่พังลง องค์ความรู้เป็นสิ่งที่
ช่วยปกป้องจักรวรรดิให้ยังคงอยู่ได้—อย่างน้อยก็ในประวัติศาสตร์โลก

ภาพจาก : Apple TV+

สุดท้าย การล่มสลายของจักรวรรดิโคลอนในซีรีส์ก็ยังเป็นเรื่องที่เราต้องตามดูกันต่อไป ที่สำคัญคือ Foundation นั้นพาเราไปอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่าน วางคนดูอยู่ระหว่างการล่มสลายของอำนาจเก่า และการเคลื่อนไหวเรียกร้องของคนที่ยังมองเห็นปัญหาสังคม และยังเป็นกลุ่มคนที่สร้างความหวังให้กับอนาคตอันมืด

ภาพจาก : Apple TV+

ก่อนจะถึงวันที่ทุกอย่างเหลือเพียงซากปรักหักพัง เราจะลดความสูญเสียจากการพังทลายลงของสังคมได้รึเปล่านั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่า คนที่อยู่ในอำนาจจะยอมรับฟังคำเตือนจากคนในสังคมและนี่ถึงอนาคตของคนรุ่นต่อไปมากแค่ไหน

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

อ้างอิงข้อมูลจาก

- *The Cambridge Companion to Science Fiction*. Edward James. Cambridge University Press. 2003
- *The Routledge Companion to Science Fiction*. Mark Bould, Andrew Butler, Adam Roberts, Sherryl Vint. 2011

www.researchgate.net

helda.helsinki.fi

scifi.stackexchange.com

www.wired.com

www.youtube.com

www.karwansaraypublishers.com

archive.nytimes.com

ที่มา <https://thematter.co/entertainment/foundation-empire-emperor/156628>

[#เราจะฝ่าวิกฤตไปด้วยกัน](#)

[#SocialDistancing](#)

[#สำนักวิทยบริการฯมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม](#)

หรือ <http://arit.npru.ac.th/>

<http://www.npru.ac.th/>

ฝ่ายส่งเสริมการใช้บริการ สำนักวิทยบริการฯ <http://arit.npru.ac.th/>

Line@LibraryNPRU

